

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-08

Milieuraad

Nr. 958

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 4 september 2024

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken over de brieven van 22 augustus 2024 inzake de geannoteerde agenda van de informele Raad Algemene Zaken cohesiebeleid d.d. 5 en 6 september 2024 (Kamerstuk 21 501-08, nr. 957) en het verslag van de Raad Algemene Zaken cohesiebeleid d.d. 18 juni 2024 (Kamerstuk 21 501-08, nr. 956).

De vragen en opmerkingen zijn op 29 augustus 2024 aan de Minister van Economische Zaken voorgelegd. Bij brief van 4 september 2024 zijn de vragen beantwoord.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Bromet

De adjunct-griffier van de commissie,
Hoedemaker

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en reactie van de Minister

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de informele Raad Algemene Zaken cohesiebeleid van 5 en 6 september 2024. Deze leden hebben op dit moment geen behoefte aan verdere vragen of gedachtewisseling.

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de informele Raad Algemene Zaken cohesiebeleid van 5 en 6 september 2024. Deze leden hebben enkele vragen over de kabinetsinzet gedurende deze informele Raad Algemene Zaken cohesiebeleid.

1

Er is door het kabinet een position paper opgesteld met betrekking tot het cohesiebeleid. De aan het woord zijnde leden vragen de Minister of hij deze position paper kan delen met de Tweede Kamer, aangezien een van de vier punten uit deze paper in de beslisnota van de geannoteerde agenda voor de informele Raad is weggelakt?

Antwoord

Zoals beschreven in de beslisnota bij de geannoteerde agenda is het Ministerie van Economische Zaken (EZ) samen met de andere meest betrokken ministeries en de provincies, gemeenten en waterschappen begonnen met de positiebepaling op de toekomst van het cohesiebeleid door middel van een position paper. Dit paper moet nog worden gefinaliseerd en uiteindelijk akkoord bevonden door de ministerraad. Zodra dit het geval is, zal het paper worden gedeeld met uw Kamer, alvorens het verder wordt gedeeld met bijvoorbeeld de Europese Commissie en andere lidstaten.

2

Onderzoeken van de Europese Rekenkamer naar de rechtmatigheid van EU-uitgaven aan cohesiebeleid laten een hoog foutenpercentage zien. De voornoemde leden vragen de Minister of hij de zorgen deelt ten aanzien van de foutmarges? Welke mechanismen gaat de EU invoeren om deze foutmarges naar beneden te krijgen?

Antwoord

Uit de recente analyse¹ van de Europese Rekenkamer blijkt dat in de 2014–2020 cyclus van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) het geschatte algehele foutenpercentage van de cohesie-uitgaven, ten opzichte van de cyclus 2007–2013, is gedaald van 6% naar 4,8%. Elk jaar lag het percentage boven de drempel van 2% die in de regels is vastgelegd. Uit de analyse blijkt daarnaast dat het foutenpercentage in 2022 een piek vertoonde van 6,7%.

Het kabinet hecht veel waarde aan de correcte besteding van Europese middelen en deelt de zorgen ten aanzien van de structureel te hoge foutmarges bij de cohesie-uitgaven. Het kabinet roept de Europese

¹ NEWS-RV-2024-03 | European Court of Auditors (europa.eu)

Commissie op de instrumenten² die zij tot haar beschikking heeft om een niet correcte besteding van Europese middelen te voorkomen, op te sporen en te corrigeren ten volle te benutten. De Europese Commissie speelt daarbij een rol in het samenspel met de nationale autoriteiten, de Europese Rekenkamer, het Europees bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en het Europees Openbaar Ministerie (EOM). Het kabinet verwelkomt het optreden van de relevante autoriteiten om vermoede misstanden te onderzoeken en waar nodig recht te zetten, en zal zich hierin de EU hard voor blijven maken.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

3

De leden van de D66-fractie lezen dat de Minister van Economische Zaken de informele Raad Algemene Zaken cohesiebeleid niet zal bijwonen vanwege het wegblijven van andere Ministers en een te dunne agenda. Deze leden vinden het een goede zaak dat Nederland geen bewindspersoon naar Boedapest stuurt. Is de Minister bereid om zich ook uit te spreken voor een boycot van de Hongaarse informele Raden zoals een aantal andere landen ook al gedaan hebben? De aan het woord zijnde leden roepen de Minister op om tijdens het Hongaarse voorzitterschap niet deel te nemen aan informele Raden in Boedapest.

Antwoord

Het kabinet bekijkt de deelname aan informele Raden van geval tot geval. De beslissing wordt genomen op basis van de relevantie van het onderwerp, de agenda van de betreffende bijeenkomst en de Nederlandse belangen die daarmee samenhangen.

4

De voornoemde leden vinden het specifiek in het geval van een Raad waar gesproken zal worden over cohesiemiddelen, middelen waarvan Victor Orbán zeer profiteert en waar vermoedens van corruptie over bestaan, ongepast om aanwezig te zijn onder het Hongaars voorzitterschap. Is de Minister, bij monde van de ambtelijke vertegenwoordiging, bereid om in de discussie op te brengen dat het tegengaan van corruptie een speerpunt moet zijn voor het moderniseren van de cohesiemiddelen? Deze leden vragen of hij ook bereid is om zich uit te spreken voor het vaker en sneller inzetten van het rechtsstaatsmechanisme wanneer vermoedens bestaan van corruptie met Europese cohesiemiddelen.

Antwoord

Tijdens de informele Raad Algemene Zaken Cohesiebeleid op 6 september zal gesproken worden over manieren waarop het cohesiebeleid een rol zou kunnen spelen in het adresseren van de demografische uitdagingen waar de EU voor staat. Daarop zal de focus liggen in de interventie van het kabinet. Dat neemt niet weg dat het voor het kabinet onverminderd van belang is dat lidstaten aan een aantal horizontale voorwaarden voldoen voordat zij middelen uit het cohesiebeleid kunnen uitgeven: het respecteren van de rechtsstaat, waarborgen tegen fraude en corruptie en ook zaken als macro-economische stabiliteit. Het kabinet zal het belang van een sterke rechtsstaat en het tegengaan van fraude en corruptie blijven benadrukken, en heeft dit ook opgebracht tijdens de informele Raad Algemene Zaken die op 2 en 3 september plaatsvond.

² Zoals: het onderbreken van betalingen of het opschorten van de betaling van het openstaande saldo voor het boekjaar indien er op het moment van de goedkeuring van de rekeningen aanwijzingen zijn voor ernstige onregelmatigheden, en het financiële nettocorrecties toepassen die zouden leiden tot een direct verlies van financiering voor de betrokken lidstaat.

5

De leden van de D66-fractie vinden het bemoedigend om te lezen dat de Minister positief is over het inzetten van cohesiemiddelen voor het benutten van het volledige Europese arbeidspersoneel. Deze leden onderschrijven de maatwerkaanpak die de Minister voorstaat, waarbij vooral gekeken moet worden naar wat specifieke regio's en steden nodig hebben. Als uit verkenningen van de Europese Commissie blijkt dat er een grotere Europese begroting nodig is om het arbeidspotentieel in heel Europa te benutten, is de Minister dan bereid zich daarvoor in te zetten? Of geeft de Minister die aangesteld is om onze economie te versterken dan toch prioriteit aan het verzwakken van het Europese arbeidspotentieel, en het afdwingen van een korting voor Nederland?

Antwoord

Het kabinet wenst niet vooruit te lopen op de financiële aspecten van de onderhandelingen over het volgend MFK. Het cohesiebeleid zou wel een rol kunnen spelen in het ondersteunen van lidstaten bij de verwezenlijking van hoge werkgelegenheidsniveaus en een goed geschoolde beroepsbevolking met de juiste vaardigheden die is voorbereid op de overgang naar een groene en digitale economie. Dat zal het kabinet ook inbrengen tijdens de aankomende informele Raad.

6

Tot slot lezen de leden in de geannoteerde agenda voor deze informele Raad dat Nederland op dit moment bezig is met het schrijven van een position paper met medeoverheden. Is de Minister bereid om die position paper met de Kamer te delen, alvorens hij naar Europese lidstaten gestuurd zal worden?

Antwoord

Zoals beschreven in de beantwoording van de vraag van de leden van de NSC-fractie, is EZ samen met de andere meest betrokken ministeries en de provincies, gemeenten en waterschappen begonnen met de positiebepaling op de toekomst van het cohesiebeleid door middel van een position paper. Dit paper moet nog worden gefinaliseerd en uiteindelijk akkoord bevonden door de ministerraad. Zodra dit het geval is, zal het paper worden gedeeld met uw Kamer, alvorens het verder wordt gedeeld met bijvoorbeeld de Europese Commissie en andere lidstaten.